
Vatuka Upanishad

వటుకోపనిషత్

Document Information

Text title : vaTukopaniShat

File name : vaTukopaniShat.itx

Category : upanishhat, shiva, upanishad

Location : doc_upanishhat

Proofread by : Kasturi navya sahiti kasturinsahiti at gmail.com

Description-comments : aprakAshitA upaniShadaH

Latest update : March 20, 2020

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 20, 2020

sanskritdocuments.org

వటుకోపనిషత్

అథ వటుకోపనిషదం వ్యాఖ్యాస్యామః ।

వాలాగ్రమాత్రం హృదయస్య మధ్యే విశ్వం దేవ జాతరూపం వరేణ్యమ్ ।

తమాత్మస్థం యేన సుపశ్యన్తి ధీరాస్తేషాం శాన్తిర్భవితా నేతరేషాం

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ బ్రహ్మ తస్మై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ విష్ణుస్త్వై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ రుద్రస్త్వై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చేన్ద్రస్త్వై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చాగ్నిస్త్వై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ వాయుస్త్వై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ సూర్యస్త్వై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ సోమస్త్వై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ గ్రహస్త్వై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చోపగ్రహస్త్వై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ భూస్త్వై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ భువస్త్వై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ స్వస్త్వై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చాన్తరిక్షం తస్మై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ ద్యౌస్త్వై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చాపస్త్వై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ తేజస్త్వై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ కాలస్త్వై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ మృత్యుస్త్వై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చామృత్యుస్త్వై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చాకాశస్తస్మై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ విశ్వం తస్మై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ శుక్లం తస్మై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ దమ్భస్తస్మై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుక స భగవాన్ యశ్చాదమ్భస్తస్మై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాత్ యశ్చ సూక్ష్మం తస్మై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ స్థూలం తస్మై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ కృష్ణస్తస్మై వై నమో నమః ॥

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చాకృష్ణస్తస్మై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ సత్యం తస్మై వై నమో నమః ।

యో వై వటుకః స భగవాన్ యశ్చ సర్వం తస్మై వై నమో నమః ॥

భూస్తే ఆదిర్మధ్యం భువః స్వస్తే శీర్షం విశ్వరూపోఽసి బ్రహ్మాకర్తవ్యం
ద్విధా త్రిధా బుద్ధిస్తవ్యం శాన్తిస్తవ్యం పుష్టిస్తవ్యం హుతమహుతం
దత్తమదత్తం సర్వమసర్వం విశ్వమవిశ్వం కృతమకృతం పరమపరం
పరాయణం చ త్వమ్ । అపామ సోమమమృతా అభూమాగన్మ జ్యోతిరవిదామ
దేవాన్ । కిం నూనమస్మాన్కృణవదరాతిః కిము ధూర్తిరమృతం మర్త్యస్య ।
సోమసూర్యపురస్తాత్ సూక్ష్మః పురుషః । సర్వం జగద్గితం వా ఏతదక్షరం
ప్రాజాపత్యం సూక్ష్మం సౌమ్యం పురుషం గ్రాహ్యమగ్రాహ్యేణ భావం భావేన
సౌమ్యం సౌమ్యేన సూక్ష్మం సూక్ష్మేణ వాయవ్యం వాయవ్యేన గ్రసతి స్వేన
తేజసా తస్మాదుపసహర్తే మహాగ్రాసాయ వై నమో నమః ॥

హృదిస్థా దేవతాః సర్వా హృది ప్రాణాః ప్రతిష్ఠితాః ।

హృది త్వమసి యో నిత్యం తిస్రో మాత్రాః పరస్తు సః ॥

తస్యోత్తరతః శిరో దక్షిణతః పాదౌ య ఉత్తరతః స ఓఙ్కారో య

ఓఙ్కారః స ప్రణవో యః ప్రణవః స సర్వవ్యాపీ యః సర్వవ్యాపీ సోఽనన్తో

యోఽనన్తస్తత్తారం యత్తారం తత్సూక్ష్మం యత్సుక్ష్మం తచ్ఛుక్లం యచ్ఛుక్లం

తద్వైద్యుతం యద్వైద్యుతం తత్పరం బ్రహ్మ యత్పరం బ్రహ్మ స ఏకో య ఏకః

స రుద్రో యో రుద్రః స ఈశానో య ఈశానః స భగవాన్ మహేశ్వరో యో భగవాన్

మహేశ్వరః స భగవాన్ వటుకేశ్వరో యో భగవాన్ వటుకేశ్వరః ॥

అథ కస్మాదుచ్యత ఓఙ్కారో యస్మాదుచ్చార్షమాణ ఏవ

ప్రాణానూర్ధ్వముత్కామయతి తస్మాదుచ్యత ఓఙ్కారః । అథ కస్మాదుచ్యతే
 ప్రణవో యస్మాదుచ్ఛార్వమాణ ఏవ ఋగ్యజుస్సామాధర్వాఙ్గీరసం బ్రహ్మ
 బ్రాహ్మణేభ్యః ప్రణామయతి నామయతి చ తస్మాదుచ్యతే ప్రణవః ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే సర్వవ్యాపీ యస్మాదుచ్ఛార్వమాణ ఏవ సర్వాన్ లోకాన్
 వ్యాప్నోతి స్నేహో యథా పలపిణ్ణమివ శాస్తరూపమోతప్రోతమనుప్రాప్తో
 వ్యతిషక్తశ్చ తస్మాదుచ్యతే సర్వవ్యాపీ । అథ కస్మాదుచ్యతేనన్తో
 యస్మాదుచ్ఛార్వమాణ ఏవ తిర్యగూర్ధ్వమధస్తాచ్ఛ్వాస్యాన్తో నోపలభ్యతే
 తస్మాదుచ్యతేనన్తః । అథ కస్మాదుచ్యతే తారం యస్మాదుచ్ఛార్వమాణ
 ఏవ గర్భజన్మవ్యాధిజరామరణసంసారమహాభయాత్తారయతి త్రాయతే చ
 తస్మాదుచ్యతే తారమ్ । అథ కస్మాదుచ్యతే సూక్ష్మం యస్మాదుచ్ఛార్వమాణ
 ఏవ సూక్ష్మో భూత్వా శరీరాణ్యధితిష్ఠతి స్వాణి చాఙ్గాన్యభిమృతతి
 తస్మాదుచ్యతే సూక్ష్మమ్ । అథ కస్మాదుచ్యతే శుక్లం యస్మాదుచ్ఛార్వమాణ
 తవ క్లన్దతే క్లామయతి చ తస్మాదుచ్యతే శుక్లమ్ । అథ కస్మాదుచ్యతే
 వైద్యుతం యస్మాదుచ్ఛార్వమాణ ఏవావ్యక్తే మహతి తమసి ద్యోతయతి
 తస్మాదుచ్యతే వైద్యుతమ్ । అథ కస్మాదుచ్యతే పరం బ్రహ్మ యస్మాత్
 పరమపరం పరాయణం చ బృహదబ్బ్రహ్మత్యా బృంహయతి తస్మాదుచ్యతే
 పరం బ్రహ్మ । అథ కస్మాదుచ్యత ఏకో యః సర్వాన్ ప్రాణాన్ సమ్భుక్ష్య
 సమ్భుక్షణేనాజః సంసృజతి విసృజతి తీర్థమేకే వ్రజన్తి తీర్థమేకే
 దక్షిణాః ప్రత్యఞ్చ ఉదఞ్చ ప్రాఞ్చైభివ్రజన్త్యేక తేషాం సర్వేషామిహ
 సద్గతిః । సాకం స ఏకో భూతశ్చరతి ప్రజానాం తస్మాదుచ్యత ఏకః ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే రుద్రో యస్మాద్పృషిభిర్నావైర్భుక్తైర్ద్రుతమస్య
 రూపముపలభ్యతే తస్మాదుచ్యతే రుద్రః । అథ కస్మాదుచ్యత ఈశానో
 యః సర్వాన్ దేవానీశత ఈశానీభిర్జననీభిశ్చ పరమశక్తిభిః ।
 అభి త్వా శూర నోనుమోఽదుగ్ధా ఇవ ధేనవః । ఈశానమస్య జగతః
 సువర్దృశమీశానమిన్ద్ర తస్థుషః । తస్మాదుచ్యత ఈశానః ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే భగవాన్ మహేశ్వరో యస్మాద్భక్తా జ్ఞానేన
 భజన్త్యనుగృహ్లాతి చ వాచం సంసృజతి విసృజతి చ సర్వాన్ భావాన్
 పరిత్యజ్యాత్మజ్ఞానేన యోగైశ్వర్యేణ మహతి మహీయతే తస్మాదుచ్యతే
 భగవాన్ మహేశ్వరః । అథ కస్మాదుచ్యతే భగవాన్ వటుకేశ్వరో
 యస్మాద్నర్తలాషధిపీరుధానావిశ్వేమం విశ్వం భువనాని వా అవతే
 తస్మాదుచ్యతే భగవాన్ వటుకేశ్వరః । తదేతద్రుద్రచరితమ్ ॥

ఏకో హ దేవః ప్రదిశో ను సర్వాః
 పూర్వో హ జాతః స ఉ గర్భే అన్తః ।
 స ఏవ జాతః స జనిష్యమాణః
 ప్రత్యజ్ఞనాస్తిష్ఠతి సర్వతోముఖః ॥

ఏకో వటుకో న ద్వితీయాయ తస్మై
 య ఇమాన్ లోకానీశత ఈశనీభిః ।
 ప్రత్యజ్ఞనాస్తిష్ఠతి సఙ్కుకోచాన్తకాలే
 సంస్పృజ్య విశ్వా భువనాని గోప్తా ॥

యస్మిన్ క్రోధం యాం చ తృష్ణాం క్షమాం చ
 హ్యక్షమాం హిత్వా హేతుజాలస్య మూలమ్ ।
 బుద్ధ్యా సఙ్కృతం స్థాపయిత్వా తు రుద్రే
 శాశ్వత వై రుద్రమేకత్వమాహుః ॥

వటుకో హి శాశ్వతేన పురాణేన
 వేషమూర్జేణ తపసా నియన్తా ॥

అగ్నిరితి భస్మ వాయురితి భస్మ జలమితి భస్మ స్థలమితి భస్మ వ్యోమేతి
 భస్మ సర్వం హ వేదం భస్మ మన ఏతాని చక్షషి యస్మాద్వ్యతమిదం
 పాశుపతం యద్భస్మనాఙ్గాని సంస్పృశేత్తస్మాద్బ్రహ్మ తదేతద్వటుకం
 పశుపాశవిమోక్షణాయ ॥

యస్మిన్నిదం సవర్మోతప్రోతం
 తస్మాదన్యన్న పరం కిఞ్చనాస్తి ।
 న తస్మాత్ పూర్వం న పరం తదస్తి
 న భూతం నోత భవ్యం యదాసీత్ ॥

అక్షరాజాయతే కాలః కాలాద్వ్యాపక ఉచ్యతే ।
 వ్యాపకో హి భగవాన్ వటుకో భోగాయమానో యదా శేతే రుద్రస్తదా సంహారతే
 ప్రజాః । ఉచ్ఛ్వాసితే తమో భవతి తమస ఆపోఽప్స్వజ్గుల్కా మధితే
 మధితం శిశిరే శిశిరం మథ్యమానం ఫేనం భవతి ఫేనాదణ్ణం
 భవత్యణ్ణాద్బ్రహ్మో భవతి బ్రహ్మణో వాయుర్వాయోరోఙ్కారో ఓఙ్కారాత్సావిత్రి
 సావిత్రి గాయత్రీ గాయత్ర్యా లోకాః భవన్తి । ఏతద్ధి పరమం తపః । ఆపో
 జ్యోతీ రసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువఃస్వరోం నమ ఇతి ॥

య ఇమాం వటుకోపనిషదం బ్రాహ్మణోఽధీతేఽశ్రోత్రియః శ్రోత్రియో భవతి ।
అనుపనీత ఉపనీతో భవతి । స హగ్నిపూతో భవతి । స వాయుపూతో
భవతి । స సూర్యపూతో భవతి । స సోమపూతో భవతి । స సత్యపూతో
భవతి । స సర్వపూతో భవతి । స సర్వైర్దేవరైనుజ్ఞాతో భవతి ।
స సర్వైర్వేదైరనుధ్యాతో భవతి । స సర్వేషు తీర్థేషు స్నాతో భవతి ।
స సర్వవిద్యవతి । స సర్వాయురారోగ్యవాన్ భవతి । స కాలజ్ఞానీ భవతి ।
స గుర్వనుగ్రహభాగీ భవతి । ఇత్యేవం భగవద్వటుకేశ్వరం యః స్తోతి
స వేద్యం వేదేతి ॥

(శైవ-ఉపనిషదః)

ఇత్యాథర్షణరహస్యే వటుకోపనిషత్ సమాప్తా ।

Proofread by Kasturi navya sahiti

Vatuka Upanishad

pdf was typeset on March 20, 2020

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

